

4570

Gulliver-Filmen

Liliputternes Optog.

For at give en retfærdig Bedømmelse af denne meget omtalte russiske Film bør Form og Indhold behandles hver for sig.

Lad os tage Indholdet først.

I Rusland er alt under Statens Kontrol: Fabrikker, Landbruget — og Kunst. En Gang imellem hører man om Kunstnere, der paadrager sig de Ledendes Mishag for urent Trav. Instruktøren af denne Film, Hr. Puschko, behøver ikke at nære en saadan Frygt: det maa skyldes det rene Kokotteri, naar han har udtalt Haabet om at have skabt en Film, som Folk kan glæde sig over uden at mærke, at de samtidig bliver proppet med Sovjet-propaganda.

Filmen er bygget over Jonathan Swifts berømte med Gift og irgrøn Calde fyldte Satire over det datidige engelske Samfund. Han sparede ingen, hverken høj eller lav. Russerne har paany hældt Gift og Galde paa Fablen, men Galden er denne Gang mere rød end irgrøn.

I Modsetning til Swifts Satire, der var rettet mod Samfundet som Helhed, vender Filmen sig mod Konge, Parlamentarisme og Borgerskab og forherliger Arbejderne, som ene er edle, mens de andre fremstilles som aandsløve eller Driverter og Snyltere. Arbejderne staar som hugget af Meunier, mens alle andre kunde være tegnet af Stephan Gross.

En saa ensidig Forvrængning er uforønelig med Kravet om Objektivitet, som gælder al Kunst. Hr. Puschko har derved paa Forhaand diskvalificeret sit eget Værk, saa interessant det i øvrigt af andre Grunde er.

Og nu til Formen.

Til Indledning ser vi en Række i øvrigt henrivende Illustrationer til russisk Spejdeliv. Sovjetdrengen Petia, der er Søspejder, drømmer, at han som Gulliver ankommer til Liliputanernes Land, og med Drømmen begynder det Afsnit af Filmen, som er optaget uden Skuespillere, kun ved Anvendelse af Dukker med bevægelige Lemmer og skiftende mimiske Udtryk. Det skal uforbeholdent indrømmes, at Hr. Puschko ved denne Fremgangsmaade har opnaaet nye og aldeles forbløffende Virkninger, som peger fremad mod en helt ny Filmstype.

Hvorfor virker disse Scener saa overraskende og betagende paa Tilskuerne? Mon ikke, fordi enhver Gestus eller Bevægelse hos et Menneske, som faar os til at tænke paa en mekanisk Dukke, i sig selv er lattervækkende? Og jo mere jo bedre vi føler den usynlige Mekanik! Jo mere fuldkommen Blandingen Menneske-Dukke er, jo større den komiske Virkning.

Dette er Hemmeligheden ved Chaplins Komik. Hans Bevægelser, Stillinger og Gestus er den mekaniske Dukes — han er Menneske, men tillige Dukke.

Det omvendte er Tilfældet med de Optrædende i Gulliverfilmen. Det er mekaniske Dukker, hvis Bevægelser, Stillinger og Gestus er gjort saa menneskelige som muligt, omend karikerede. De er Dukker, men tillige Mennesker, og derfor kaldrer Synet af dem vore Lattermuskerler.

Det har været et uørt Taalmodighedsarbejde. Over 2000 Dukker har „spillet“ med. Alle „Hovedrollerne“ har haft ombyttelige Hoveder. Kongen har alene haft 250 Hoveder med forskellige mimiske Udtryk.

Teknisk er Eksperimentet lykkedes, kunstnerisk er det ved Siden af, fordi man ikke gik til Arbejdet med rene Hænder.

CARL TH. DREYER.